

Luboš Švec

Posudek na bakalářskou závěrečnou práci Věry Báčové, Litevská katolická resistance vůči sovětskému režimu, Praha, FSV UK 2010, 42 s.

Autorka si klade v práci za cíl dokázat klíčovou roli katolicismu jako součásti protisovětské resistance. Tento cíl ve svém přehledu aktivit, jejichž těžiště spadá do období po druhé světové válce, splnila. Ukazuje na mimořádnou roli katolicismu jako ideové součásti protisovětského partyzánského odporu, disentu i lidové religiozity (příklad Hory křížů). Problematictější je ovšem prokázání teze o posílení religiozity společnosti (s. 8) jako reakce na sovětský útlak – autorka v práci nedisponuje informacemi o religiozitě na konci 80. či začátku 90. let, které by daly odpověď. Otázku religiozity je nutné vnímat nejen v kontextu sovětské proticírkevní represivní politiky, ale také v rámci změn sovětské společnosti a otázky adaptace na konzumní sovětský socialismus od 60. let 20. století.

Problematictější je práce s prameny a literaturou. Úvodem se snaží o jejich klasifikaci, ale v textu a v závěrečném seznamu zdrojů kriticky nerozlišuje. Autorka si v práci nepoložila otázku spolehlivosti informací autorů, kteří na emigraci psali o postavení katolické církve a sovětské okupaci. Tyto údaje je nutné konfrontovat s pracemi autorů, které se objevily po zpřístupnění archivů po roce 1991 (např. tvrzení o počtu obětí stalinského teroru v Litvě 1,1 mil. litevského obyvatelstva na s. 26).

Práce obsahuje řadu nepřesností daných paušalizací jednotlivých faktů, neověřením faktů nebo zkratkovitostí původní informace a jejím následným zkreslením, někdy i nedbalou závěrečnou redakcí. Bohužel se nepodařilo se udržet v práci odborný sloh a autorka často přechází do emotivně zbarvené publicistiky.

Namátkou uvádím: s. 12 - od 90. let christianizaci uskutečňoval po králi Jogailovi (Vladislavu II.) velkokníže Vitold (Vytautas). S. 13 katolická církev byla po polských povstáních persekuována, ale nebyla v ilegalitě a kostely a kláštery byly sice zavírány, ale nemohly být zcela zrušeny. Autorka zcela opomenula nereligiozní kořeny litevského národního hnutí (Aušra, Varpas) a jejich konflikt s katolickou církví. Na téže straně je zeměpisná chyba – Žmuď není Zemgalsko, nýbrž Žemaitisko!

S.16 -Jaké Národní shromáždění 21.7.1941 má autorka na mysli? Jde zřejmě o překlep, správně 1940.

S. 18 - paušalizující formulace o pronásledování a vyhánění věřících z kostelů za německé okupace má dokázat pokračování martylogie katolické církve, těžko však klást rovnítko mezi sovětskou a německou okupační politikou a vztah k církvi.

S.29 - formulace o obnovení fyzického teroru Chruščovem vyžaduje vysvětlení.

Práci hodnotím mezistupněm velmi dobře – dobře, záleží na úspěšnosti obhajoby.

Praha, 8.6.2010

.....
Doc. PhDr. Luboš Švec, CSc.